

Yanlış insanları takip etmenin sonu nedir?

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ
الْأَسْبَابُ

O vakit, kendilerine uyulan kimseler, kendilerine uyanlardan hızla kaçıp uzaklaşmış ve azabı görmüşlerdir. Nihayet aralarındaki bütün bağlar da kopmuştur.

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَّبَرَأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُوا مِنَّا

Onlara uyanlar şöyle demektedirler: “Ah, bizim için dünyaya bir dönüş daha olsaydı da onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsaydık!”

كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ

İşte böylece, Allah onlara bütün amellerini, üzerlerine yığılmış hasretler (pişmanlık ve üzüntüler) hâlinde gösterecektir. Onlar bu ateşten çıkacak değillerdir. (Bakara 166-167)

Fahrurrazi ve Hazin tefsirlerinde zikredildiğine göre, bu ayet-i kerimede geçen, “**kendilerine uyulanlardan**” murad:

1-Kötü Yolda İnsanlara Önderlik Eden Reisler

Bazı müfessirlere göre ayette geçen “**kendilerine uyulanlar**”, insanları yanlış yola sevk eden reisler, önderler ve büyüklerdir. Dünyada peşlerinden gidilen bu kimseler, kıyamet günü kendilerine uyanlardan uzaklaşacak ve onları suçlayacaklardır.

2- Kendilerine Tapıldığı Zannedilen Melekler

Bir görüşe göre ise ayetteki “**kendilerine uyulanlar**” meleklerdir. **Kâfirlerin dünyada taptıklarını iddia ettikleri meleklerdir.** Fakat melekler kıyamet günü onlardan uzak

olduklarını ilan edeceklerdir.

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمًّا؟ يِعَا تُمْ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْوُ؟ لَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ

Kıyâmet günü Allah herkesi huzurunda toplayacak, sonra da meleklerle:

“Şunlar size mi tapıyordu” diye soracak.

قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيْنَا مِنْ دُونِهِمْ؟ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ؟ أَكْثَرُهُمْ

بِهِمْ مُؤْمِنُونَ

Melekler ise: “Seni tenzih ederiz. Sensin onlara karşı bizim sahibimiz! Hayır, onlar cinlere tapıyorlardı, çoğu onlara inanmıştı!” diyeceklerdir.

(Sebe 40-41)

3- Putlar

Bir diğer görüşe göre ayette kastedilenler **putlardır**. Dünyada kendilerine ibadet edilen putlar da kıyâmet günü kendilerine tapanlardan uzaklaşacak ve onların ibadetlerini reddedeceklerdir.

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ

Öyleyse, Allah’ı bırakıp da kıyâmete kadar duasına karşılık veremeyecek kimselere yalvarıp yakarandan daha sapık ve şaşkın kim olabilir? Çünkü, o yalvarıp yakardıkları şeylerin, bunların duasından haberi bile yoktur.

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ.

İnsanlar mahşerde toplandıkları zaman, o yalvardıkları şeyler müşriklere düşman kesilecek ve onların kendilerine tapınmalarını şiddetle reddedeceklerdir.

Ahkaf Sûresi 5-6. Ayet

4- Şeytanlar

Bir başka görüşe göre ayette geçen “**kendilerine uyulanlar**” şeytanlardır. Şeytanlar dünyada insanları saptırır; fakat kıyamet günü kendilerine uyanlardan uzaklaşırlar.

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ
فَأَخَفْتُكُمْ ۚ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ

لِي ۚ

İş olup bitince, şeytan: “Doğrusu Allah size gerçeği söz vermişti. Ben de size söz verdim ama, sonra caydım; esasen sizi zorlayacak bir nüfuzum yoktu; sadece çağırdım, siz de geldiniz.

فَلَا تُلْمُوا ۚ وَيَوْمَ لَا تُنْفُسُكُمْ ۚ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ
بِمُصْرِخِيٍّ ۚ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ ۚ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ

O halde, beni değil kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Beni Allah’a ortak koşmanızı daha önce kabul etmemiştim; doğrusu zalimlere can yakan bir azap vardır” der.

(İbrahim 22)

Sonuç

Demek ki ayette geçen “**kendilerine uyulanlar**” hakkında dört görüş vardır:

1. İnsanları saptıran **kötü reisler**
2. Kâfirlerin dünyada yaptıklarını iddia ettikleri **meleklerdir**.
3. İnsanların ibadet ettiği **putlar**
4. İnsanları saptıran **şeytanlar**

Ve hepsi kıyamet günü kendilerine uyanlardan **uzaklaşacak ve onları reddedeceklerdir**.

Bu ayetler bize çok açık bir hakikati hatırlatıyor: **İnsan kime uyuyorsa, onun akıbetine**

doğru yürür. Bugün bir insan kimi dinliyorsa, kimin sözünü ölçü kabul ediyorsa, kimin yolunda yürüyorsa; yarın onunla beraber anılacaktır.

Kur'an'ın haber verdiği o büyük günde acı bir manzara ortaya çıkacaktır. Dünyada peşinden gidilen o reisler, o önderler, o saptırcılar; kendilerine uyanlardan hızla uzaklaşacak ve onlardan beri olduklarını ilan edeceklerdir.

İşte o zaman onlara uyanlar feryat ederek şöyle diyeceklerdir: “Ah! Keşke dünyaya bir daha dönme imkânımız olsaydı da onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de dünyada onlardan uzaklaşsaydık!”

Demek ki insanın en büyük pişmanlıklarından biri, **yanlış insanlara uymak ve onları takip etmektir.**

Bu sebeple her akıllı insan kendisine şu soruyu sormalıdır: Bugün ben kime uyuyorum? Kimin sözünü dinliyorum? Kimin peşinden gidiyorum? Çünkü yarın herkes, **takip ettiği kimselerle beraber anılacaktır.**

O hâlde insan, ahirette pişman olmayacağı kimselerin peşinden gitmeli; Allah'ın razı olduğu kulları kendisine rehber edinmelidir.